Сторінка № 1 Код роботи: _____

Завдання для І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства у 2026-2027 н.р.

11 клас

Завдання 1. Тести. Максимум 27 балів

1.1. Тести з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь – 1 бал. Максимум – 15 балів.

1. Суб'єктом права на конституційну скаргу до Конституційного Суду України є:

А) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;

Б) Президент України;

В) особа (фізична чи юридична), яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України;

Г) Верховний Суд.

2. Оспорюваним є правочин, який:

А) є недійсним у силу закону незалежно від рішення суду;

Б) вчинений під впливом помилки, обману чи насильства;

В) укладений недієздатною фізичною особою без згоди опікуна;

Г) вчинений без додержання нотаріальної форми, коли така вимога встановлена законом.

3. Згідно з КЗпП України, у разі зміни власника підприємства, а також у разі його реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) дія трудового договору працівника:

А) припиняється автоматично з виплатою вихідної допомоги;

Б) продовжується;

В) підлягає переукладенню за згодою профспілкового комітету;

Г) призупиняється на строк до шести місяців.

4. Метод правового регулювання, який базується на юридичній рівності сторін та диспозитивності, є характерним для:

А) адміністративного права;

Б) цивільного права;

В) фінансового права (бюджетні відносини);

Г) кримінального права.

5. Яке із зазначених правопорушень є кримінальним проступком за Кримінальним кодексом України?

А) діяння, за яке передбачене покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 5 років;

Б) діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше ніж 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі;

В) діяння, за яке передбачене покарання у вигляді позбавлення волі на строк понад 10 років;

Г) будь-яке правопорушення, вчинене з необережності.

6. У разі суперечності між нормами закону та Конституції України суд застосовує:

А) норми закону;

Б) норми Конституції України як норми прямої дії;

В) підзаконний нормативно-правовий акт;

Г) зупиняє розгляд справи до внесення змін до Конституції.

Сторінка № 2 Код роботи: _____

7. До загальнодержавних податків і зборів належить:
А) податок на майно;
Б) туристичний збір;
В) податок на доходи фізичних осіб;
Г) єдиний податок.

8. У якому зі станів шлюб вважається припиненим унаслідок його розірвання державними органами реєстрації актів цивільного стану (РАЦС)?
А) за наявності у подружжя спільних неповнолітніх дітей;
Б) за взаємною заявою подружжя, яке не має дітей, або за заявою одного з подружжя у випадках, визначених законом (безвісно відсутній тощо);
В) за рішенням місцевого загального суду в порядку позовного провадження;
Г) за рішенням органу опіки та піклування.

9. Відповідно до Цивільного кодексу України, реальним договором вважається такий договір, який вважається укладеним з моменту:
А) досягнення сторонами згоди з усіх істотних умов у належній формі;
Б) передання майна, грошей або вчинення іншої дії;
В) нотаріального посвідчення та державної реєстрації;
Г) затвердження договору третіми особами чи державним органом

10. Множинністю кримінальних правопорушень НЕ є:
А) рецидив;
Б) сукупність;
В) співучасть у кримінальному правопорушенні;
Г) повторність.

11. Письмова заява відповідача щодо позову, у якій він викладає свої заперечення проти вимог позивача, у цивільному процесі називається:
А) зустрічним позовом; Б) відзивом; В) поясненням третьої особи; Г) апеляційною скаргою.

12. За трудовим законодавством України дисциплінарне стягнення до працівника може бути застосоване власником не пізніше:
А) одного місяця з дня виявлення проступку (без урахування часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебуванням у відпустці);
Б) шести місяців з дня вчинення проступку;
В) одного року з дня вчинення проступку;
Г) трьох днів з дня виявлення проступку.

13. Юридична конструкція, за якої правочин, вчинений юридичною особою без відповідної ліцензії (якщо така вимога встановлена законом), може бути визнаний судом недійсним, відноситься до категорії:
А) нікчемних правочинів;
Б) оспорюваних правочинів;
В) неукладених правочинів;
Г) удаваних правочинів.

14. До основних видів покарань за Кримінальним кодексом України належить:
А) конфіскація майна;
Б) штраф;
В) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;
Г) позбавлення права займатися певною діяльністю.

Сторінка № 3 Код роботи: _____

15. Елементом складу правопорушення, що відображає внутрішнє психічне ставлення особи до вчиненого діяння та його наслідків, є:
А) об'єкт правопорушення; Б) об'єктивна сторона; В) суб'єкт правопорушення;
Г) суб'єктивна сторона.

1.2. Тести з двома правильними відповідями. Правильна відповідь – 2 бали. Максимум – 6 балів.

16. Обставинами, що виключають злочинність діяння за Кримінальним кодексом України, є:
А) необхідна оборона; Б) перебування у стані алкогольного сп'яніння; В) крайня необхідність; Г) вчинення злочину у складі організованої групи. Д) у стані афекту; Е) надання допомоги потерпілому безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення; Є) з'явлення із зізнанням, щире каяття або активне сприяння розкриттю злочину.

17. Елементами складу цивільного або кримінального правопорушення є:
А) об'єкт; Б) суб'єкт; В) наявність прямого умислу; Г) юридична відповідальність; Д) санкція норми права; Е) обов'язкова наявність шкоди; Є) обов'язкова наявність вини.

18. Основними принципами цивільного судочинства за Цивільним процесуальним кодексом України є:
А) верховенство права; Б) обов'язковість інквізиційного процесу; В) презумпція невинуватості; Г) диспозитивність; Д) свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів і членів сім'ї.

1.3. Тести з трьома правильними відповідями. Правильна відповідь – 3 бали. Максимум – 6 балів.

19. Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність з 14 років.
А) умисне тяжке тілесне ушкодження; Б) вбивство через необережність; В) посягання на життя державного чи громадського діяча; Г) колабораційна діяльність; Д) державна зрада; Е) жорстоке поводження з тваринами; Є) дрібне хуліганство

20. До видів адміністративних стягнень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, належать:
А) штраф; Б) громадські роботи; В) догана; Г) позбавлення волі до 1 року; Д) адміністративний арешт; Е) видворення за межі України громадян України;
Є) сувора догана.

Завдання 2. Установіть відповідність між… (5 завдань по 2 бали). Максимум – 10 балів. *Зробіть потрібну помітку у бланку відповіді до питання.*

1. Система права.

1. Галузь права	А) Спадкове право, зобов'язальне право, податкове право
2. Норма права	Б) Господарське право, екологічне право, трудове право
3. Інститут права	В) Нормативно-правовий акт, нормативно-правовий договір, нормативний прецедент
4. Підгалузь права	Г) Головним елементом великого Державного Герба України є Знак Княжої Держави Володимира Великого (малий Державний Герб України)
	Д) Трудовий договір, купівля-продаж, шлюб

Сторінка № 4 Код роботи: _____

Бланк відповіді

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

2. Правові поняття сімейного законодавства та їхній зміст

1. Правове поняття, яке у сімейному законодавстві використовується для позначення ставлення до сімейного життя особи	А) Повага
2. Правове поняття, яким у сімейному законодавстві позначається діяльність держави щодо дитини-сироти і дитини, позбавленої батьківського піклування	Б) Опіка
3. Правове поняття, яке використовується у сімейному законодавстві для позначення волевиявлення батьків щодо визначення імені дитини	В) Охорона
4. Правове поняття, яке використовується у сімейному законодавстві для позначення прояву турботи батьків щодо здоров'я дитини, її фізичного, духовного та морального розвитку	Г) Згода
	Д) Піклування

Бланк відповіді

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

3. Черги спадкоємців за законом.

1. Перша черга	А) Тітка спадкодавця
2. Друга черга	Б) Якийсь родич, що жив у спадкодавця вже 6 років
3. Третя черга	В) Дід удови спадкодавця
4. Четверта черга	Г) Батьки спадкодавця
5. П'ята черга	Д) Рідна сестра спадкодавця

Бланк відповіді

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Сторінка № 5 Код роботи: _____

4. Відповідність між назвами джерел права та їх змістом

1. Правовий звичай	А) Документ загального характеру, що встановлюється за взаємною домовленістю кількох суб'єктів і забезпечується державою.
2. Правовий прецедент	Б) Санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в результаті тривалого повторення людьми певних дій
3. Нормативний договір	В) Судове чи адміністративне рішення з конкретної юридичної справи, якому надається обов'язкове значення під час вирішення всіх наступних аналогічних справ
4. Нормативно-правовий акт	Г) Письмовий документ компетентного органу держави, у якому закріплено правило поведінки загального характеру, що забезпечується державою.
	Д) Правило загального характеру, яке регулює відносини в суспільстві.

Бланк відповіді

	А	**Б**	**В**	**Г**	**Д**
1					
2					
3					
4					

5. Види правопорушень

1. Дисциплінарне	А) Група підлітків заради розваги заподіяла перехожому легкі тілесні ушкодження
2. Адміністративне	Б) Під час футбольного матчу на шкільному стадіоні гравець намагався вибити м'яч у суперника, але той перечепився через його ногу, впав і розбив свій дорогий годинник.
3. Цивільно-правове	В) Водій рейсового автобуса під час виконання маршруту відхилився від встановленого графіка, щоб заїхати в особистих справах на ринок, але в пункт призначення прибув вчасно
4. Кримінальне	Г) Учень 9-го класу взяв у однокласника планшет для підготовки презентації, але з власної необережності впустив його, через що екран було розбито
	Д) Водій приватного авто, намагаючись встигнути на зустріч, проїхав на заборонний сигнал світлофора, не створивши при цьому аварійної ситуації.

Бланк відповіді

	А	**Б**	**В**	**Г**	**Д**
1					
2					
3					
4					

Сторінка № 6 Код роботи: _____

Завдання 3. Поясніть у чому полягає відмінність між… (максимум – 10 балів, по 5 балів за кожне порівняння).

1. Функціонуванням державної служби в умовах мирного часу та воєнного стану? (максимум – 5 балів).

2. «Переконанням» і «примусом» як методами адміністративно-правового впливу? (максимум – 5 балів).

Завдання 4. Задача №1. (Максимум – 10 балів)

15-річному Петру на день народження подарували електросамокат (двигун – 350 Вт, який розвиває швидкість до 25 км/год). Улітку за згодою матері Петро працював помічником у веломайстерні й зберіг на своїй банківській картці близько 50 тис. грн. заробітку.

Восени Петро їхав на самокаті до школи парковою доріжкою, призначеною для руху пішоходів і велосипедистів, зі швидкістю близько 18 км/год. На краю доріжки біля лавки стояла 62-річна Олена Семенівна. Порівнявшись із нею, Петро наїхав на вкрите мокрим листям місце: переднє колесо самоката зісковзнуло, самокат занесло, і Петро збив жінку з ніг. Олена Семенівна отримала перелом руки і три тижні ходила в гіпсі, в її мобільного телефона розбився екран. Працівники патрульної поліції, які прибули на місце, порушень Правил дорожнього руху ні в діях Петра, ні в діях Олени Семенівни не встановили.

Олена Семенівна письмово звернулася до батьків Петра з вимогою сплатити їй 11 400 грн витрат на лікування, 6 800 грн за ремонт телефона та 20 000 грн моральної шкоди. Батько Петра відповів відмовою з таких мотивів:

– Петро нічого не порушив, стався нещасний випадок через мокре листя, а за нещасний випадок ніхто не відповідає;

– моральну шкоду відшкодовує лише той, хто винен;

– Петро – дитина, батьків на місці події не було, тому жодних вимог до них бути не може.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації, який, зокрема, міститиме відповіді на такі питання:

1. Які правовідносини виникли внаслідок описаної події? Визначте їх учасників, об’єкт і галузеву належність.

2. Чи обґрунтовані мотиви відповіді батька Петра про те, що: а) за нещасний випадок ніхто не відповідає; б) що моральна шкода відшкодовується лише за наявності вини?

3. Хто і в якому обсязі має відшкодувати шкоду Олені Семенівні? Чи правильно вона визначила, до кого звертатися з вимогою, і чи правий батько Петра щодо відсутності відповідальності батьків?

4. Чи може в цій ситуації настати інша, крім цивільно-правової, юридична відповідальність? Яке значення має вина Петра для кожного з видів юридичної відповідальності, про які йдеться?

5. Чи змінилася б відповідь щодо обов’язку відшкодувати шкоду, якби Петро їхав на тому самому самокаті з розрядженим акумулятором, відштовхуючись ногою?

Сторінка № 7 Код роботи: _____

Завдання 5. Задача. (Максимум – 10 балів)

17-річний Андрій у вересні вирішив купити новий ноутбук. Щоб зібрати гроші, він за згодою батьків виставив на інтернет-майданчику оголошень свій старий ноутбук, яким користувався три роки, і продав його за 18 000 грн. Того ж місяця він продав за 7 000 грн велосипед, який батьки подарували йому на п'ятнадцятиріччя і з якого він уже виріс.

Побачивши, як швидко знайшлися покупці, Андрій вирішив заробити. На сайті оптового постачальника він придбав партію з 30 бездротових навушників по 380 грн за штуку, створив сторінку в Instagram і почав продавати їх по 690 грн. Коли партія закінчилася, він замовив ще дві такі самі. З вересня по грудень Андрій продав 84 пари навушників. Усі покупці переказували гроші на його банківську картку. На ту саму картку щомісяця надходило по 1 000 грн від мами – на «кишенькові витрати».

Коли Андрій похвалився друзям своїми успіхами, виникла суперечка. Андрій вважає, що податків тут бути не може, бо гроші надходили на його особисту картку, а не на рахунок якоїсь компанії. Його друг Олег, навпаки, стверджує, що будь-яке надходження грошей на картку автоматично означає обов'язок сплатити податок – зокрема й з маминих кишенькових. Батько Андрія, почувши розмову, сказав: «Тобі 17 років, тому ти взагалі не можеш бути платником податків».

Здійсніть юридичний аналіз ситуації, який, зокрема, міститиме відповіді на такі питання:

1. Про який податок (податки) може йтися в цій ситуації? До яких видів податків його (їх) можна віднести?
2. Чи правий батько Андрія? Хто може бути платником податку на доходи фізичних осіб?
3. Чи має значення для оподаткування те, що кошти надходили саме на банківську картку? Оцініть твердження Андрія та Олега.
4. Порівняйте продаж ноутбука, велосипеда і навушників. Які обставини необхідно встановити, щоб визначити, чи є продаж кожної з цих речей підприємницькою (господарською) діяльністю? Чи відрізнятиметься оподаткування отриманих доходів?
5. Які правові наслідки можуть настати для Андрія, якщо він і далі перепродаватиме навушники, не декларуючи отриманих доходів?

Сторінка № 8 Код роботи: _____

Завдання 3. Відповідь

Сторінка № 9 Код роботи: _____

Завдання 4. Відповідь

Сторінка № 10 Код роботи: _____

Завдання 5. Відповідь

Сторінка № 11 Код роботи: _____

ЧЕРНЕТКА